

Sygn. akt III KK 289/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Rafał Małarski (sprawozdawca)

SSN Dariusz Świecki

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie M. B.

skazanego z 294§1 k.k w zw.z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 17 września 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego w O.

z dnia 9 lipca 2012 r.,

1) uchyla wyrok w zaskarżonej części, to jest w zakresie zobowiązania skazanego M. B. do naprawienia w całości szkód wyrządzonych przestępstwami (pkt IV);

2) obciąża Skarb Państwa wydatkami poniesionymi w związku z rozpoznaniem kasacji.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w O., wyrokiem z 9 lipca 2012 r., działając w ramach trybu określonego w art. 387 k.p.k., skazał M. B. za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za czyn ciągły z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w

zw. z art. 12 k.k., wymierzył oskarżonemu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby 5 lat, i karę łączną grzywny, a nadto - na podstawie art. 72 § 2 k.k. – zobowiązał oskarżonego do naprawienia w całości szkód wyrządzonych przestępstwami przez zapłatę w terminie 3 lat na rzecz pokrzywdzonych: I. i M. G. kwoty 190.586,38 zł, B. K. kwoty 674.291,04 zł i M. K. kwoty 110.159,56 zł. Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 17 lipca 2012 r.

Kasację od wskazanego wyroku w części dotyczącej orzeczenia obowiązku naprawienia szkód złożył w trybie art. 521 § 1 k.p.k. na korzyść skazanego Prokurator Generalny. Zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie art. 415 § 5 k.p.k., polegające na orzeczeniu wobec M. B. na podstawie art. 72 § 2 k.k. obowiązku naprawienia szkód, mimo że o roszczeniach wynikających z popełnienia przestępstw przypisanych skazanemu wcześniej prawomocnie rozstrzygnięto w postępowaniach cywilnych, wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje.

Kasacja zasługiwała w całości na uwzględnienie na posiedzeniu bez udziału stron z racji swej oczywistej zasadności (art. 535 § 5 k.p.k.).

W art. 415 § 5 zd. 2 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania przez Sąd właściwy) ustanowiono zasadę antykumulacyjną, według której obowiązek naprawienia szkody nie orzeka się, jeżeli o roszczeniu wynikającym z popełnienia przestępstwa prawomocnie orzeczono. Niedopuszczalne jest – co potwierdzono w wielu judykatach (zob. wyr. SN z 27 października 2014 r., V KK 299/14) – obejście wskazanego zakazu w ramach jakiegokolwiek trybu konsensualnego.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, trzeba stwierdzić, że roszczenia wynikające z popełnienia oszustw przypisanych M. B. były już przedmiotem prawomocnych orzeczeń w postępowaniach cywilnych. Wskutek wniesionych pozwów Sąd Okręgowy w L. nakazami zapłaty z 18 marca 2004 r. i z 16 września 2004 r. oraz Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 22 stycznia 2004 r. zobowiązały M. B. do zapłacenia na rzecz pokrzywdzonych określonych sum pieniężnych z odsetkami. Nie budzi wątpliwości, że kwoty objęte obowiązkiem naprawienia szkód,

orzeczonemu zaskarżonemu wyrokiem na podstawie art. 72 § 2 k.k., są tożsame z roszczeniami, o których rozstrzygnięto prawomocnie w trzech wymienionych postępowaniach cywilnych.

Warto odnotować, że w art. 415 § 1 zd. 2 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r.) utrzymana została w procesie karnym komentowana klauzula antykumulacyjna.

W tym stanie rzeczy – uznając, że nie straciło aktualności zapatrywanie, iż tryb konsensualny nie stoi na przeszkodzie uchyleniu w postępowaniu kasacyjnym wyroku tylko w zakresie kary, środka karnego lub innego środka i dopuszcza możliwość ograniczenia się jedynie do uchylenia wadliwego rozstrzygnięcia bez konieczności wydawania orzeczenia następczego (zob. wyr. SN z 22 marca 2012 r., V KK 25/12) – Sąd Najwyższy orzekł jak w dyspozytywnej części wyroku. O kosztach orzeczono po myśli art. 638 k.p.k.